T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ
HUKUK BÖLÜMÜ
ESAS NO : 2015 / 659
KARAR NO : 2015 / 662
KARAR TR : 28.09.2015

ÖZET: Kara Kuvvetleri İkmal Komutanlığı'nda 'Mevzuat İnceleme Uzmanı' olarak Genel İdare Hizmetler Sınıfında göreve başlayan davacının, hukuk fakültesi mezunu olması ve avukatlık ruhsatının bulunması nedenleri ile "avukat" unvanının dikkate alınarak sınıfının "Genel İdari Hizmetler Sınıfı" yerine "Avukatlık Hizmetleri Sınıfı" olarak değiştirilmesi talebinin, Milli Savunma Bakanlığı'nca cevap verilmemek sureti ile reddine ilişkin işlemin askeri hizmete ilişkinlik unsurunu taşıması karşısında, bu işlemin iptali istemiyle açılan davanın, ASKERİ YÜKSEK İDARE MAHKEMESİNDE çözümlenmesi gerekti hk.

K A R A R

Davacı :D.B.
Davalı :Milli Savunma Bakanlığı
Vekili :Av.D.N.G.

O L A Y :Davacı vekili dava dilekçesinde özetle; 27.10.2008 tarihinde Kara Kuvvetleri İkmal Komutanlığı'nda "Mevzuat inceleme uzmanı" olarak göreve başladığını, 08.03.2010 tarihinden itibaren de 11. Ana İkmal Komutanlığı nezdinde aynı sıfatla çalışmaya devam ettiğini, kendisinin ilgili kadroya ilişkin sınava girerken hukuk fakültesi mezunu olmak ve avukatlık ruhsatına sahip olma şartlarının arandığını ancak kadroya alındıktan sonra Silahlı Kuvvetler nezdinde istihdam edilen uzman kadrosunun diğer kamu kurumlarındaki memur statüsünde çalışılan kadrolardan hiçbir farkının bulunmadığını tespit ettiğini, bu nedenle niteliklerine uygun hizmet sınıfına alınmak istemi ile davalı kuruma birçok kez müracaat ettiğini ancak bu müracaatlarından bir netice alamadığını, KKY 52-2(A) sayılı Kara Kuvvetleri Sivil Memur Yönergesi 3. Maddesinde 'Avukat Hizmetleri Sınıfı'nın düzenlendiğini, bu sınıf içinde avukat ve hukuk uzmanı olmak üzere iki unvan bulunduğunu, davalının hukuka aykırı hareket ederek hukuk uzmanı unvanını genel hizmetler sınıfında istihdam ettiğini, bu nedenle de kendisinin başvurunun kabul edilmemiş olmasının hukuka aykırı olduğunu, bu yönergenin yürürlükten kalkmış olmasının kendisinin kazanılmış haklarını etkilememesi gerektiğini, ayrıca davalının 2014 yılının mart ayı içinde KKK nezdinde hukuk uzmanı olarak çalışan 4 personelin avukatlık hizmet sınıfına geçirilmesi işlemini yaptığını, kendisinin de bu kişiler gibi avukatlık ruhsatına sahip olmasına ve yürürlükten kaldırılan 52/2 sayılı yönergeye göre bu kişilerden önce göreve başlamış ve kıdem şartını tamamlamış olmasına rağmen, kendisi aynı prosedürün işletilmemesinin ve talebinin kabul edilmemesinin eşitlik ilkesine aykırı olduğunu,

Davalı idarenin kendisi tarafından yapılan başvuruya cevap vermemiş olmasına rağmen, kendisi ile benzer hukuki durumda olan Asude Evcilioğlu'nun aynı yöndeki istemi hakkında vermiş olduğu 22.04.2014 gün ve PER 22282378-1000-170036-14/per.pl sayılı yazıda; ihtiyaç duyulması halinde yapılacak işin mahiyeti ve hizmet ihtiyacı dikkate alınarak avukat kadrosunun açılacağının ve bu kadro için yapılacak unvan değişikliği sınavında başarılı olacaklar için unvan değişikliği yapılabileceğinin belirtildiğini, kendisinin avukatlık unvanı ile istihdamı yapılan 4 personelden de kıdemli olduğunu, bu itibarla yapılacak işin mahiyeti gereğince neden kendisinden kıdemsiz olan kişilere öncelik tanındığının açık olmadığını, dolayısıyla söz konusu kararın gerekçesinin yeterli olmadığını ve aynı koşulları taşımalarına rağmen kendisi ve diğer iki arkadaşının talebi hakkında verilen ret kararının iptalinin gerektiğini belirterek; 31.03.2014 tarihli kadro değişikliğine ilişkin talebinin reddine dair davalı idare işleminin iptaline karar verilmesi istemi ile idari yargı yerinde dava açmıştır.

Davalı Milli Savunma Bakanlığı vekili süresi içerisinde verdiği cevap dilekçesinde özetle; davanın Askeri Yüksek İdare Mahkemesi'nde görülmesi gerektiğinden bahisle görev itirazında bulunmuştur.

Ankara 4. İdare Mahkemesi 29.04.2015 gün ve 2014/1429 Esas sayılı kararı ile ; "Anayasanın 157. maddesinde Askeri Yüksek İdare Mahkemesinin, askeri olmayan makamlarca tesis edilmiş olsa bile asker kişileri ilgilendiren ve askeri hizmete ilişkin idari işlem ve eylemlerden doğan uyuşmazlıkların yargı denetimini yapan ilk ve son derece mahkemesi olduğu: askerlik yükümlülüğünden doğan uyuşmazlıklarda ise asker kişi olma şartının aranmayacağı belirtilmiş; 1602 sayılı Askeri Yüksek İdare Mahkemesi Kanunu'nun 20. maddesinde de bu kurala yer verilmiştir. Askeri Yüksek İdare Mahkemesinin bir davaya bakabilmesi için işlemin; "asker kişiyi ilgilendirmesi" ve "askeri hizmete ilişkin

bulunması" gerekmektedir.

Bu bağlamda, her ne kadar davacının asker kişi olduğunda kuşku bulunmamakta ise de. görev uyuşmazlığının çözümü için idari işlemin askeri hizmete ilişkin olup olmadığının irdelenmesi gerekir.

İdari işlem askeri gereklere, askeri usul ve yönteme ve askeri hizmete göre tesis edilmiş ise. bu işlemin askeri hizmete ilişkin olduğu kabul edilmelidir. Diğer bir ifadeyle, askeri hizmete ilişkin idari işlemler: idarenin bir asker kişinin askeri yeterlik ve yetenekleri tutum ve davranışları, askeri geçirmişi, asker kişi olmaktan kaynaklanan hak ve ödevleri, askerlik hizmetinin amacı, askeri görev yerlerinin özellikleri, askeri kural ve gerekler gözönünde tutularak tesis edilen işlemlerdir.

Olayda, dava konusu sınıf değişikliği isteminin reddi işlemi 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu ve ilgili mevzuat uyarınca davacının sınıf değişikliğinin mümkün olup olmadığı hususunun incelenmesini gerektirdiğinden, askeri hizmete ilişkin bir işlem olarak nitelendirilmesi mümkün değildir.

Bu durumda. Anayasanın 157. ve 1602 sayılı Kanunun 20. maddelerinde öngörülen, idari işlemin asker kişiyi ilgilendirmesi ve askeri hizmete ilişkin bulunması koşulları birlikte gerçekleşmediğinden, davanın görüm ve çözümü genel idari yargının görev alanında bulunmaktadır.

Açıklanan nedenlerle davalı idarenin görev itirazının reddine, 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanunun 12. maddesi uyarınca kararın tebliğ tarihinden itibaren 15 gün içinde Askeri Yüksek İdare Mahkemesi Başsavcılığına itiraz yolu açık olmak üzere 29/04/2015 tarihinde oybirliğiyle karar verildi" şeklindeki gerekçesi ile davalı vekilinin görev itirazının reddine karar vermiştir.

Davalı vekilinin askeri idari yargı yararına olumlu görev uyuşmazlığı çıkartılması yolunda süresi içinde verdiği dilekçesi üzerine, dava dosyasının onaylı bir örneği Askeri Yüksek İdare Mahkemesi Başsavcılığı'na gönderilmiştir.

Askeri Yüksek İdare Mahkemesi Başsavcısı; 07.07.2015 gün ve 2015/30 sayılı kararında aynen,"Davanın konusu, 657 sayılı DMK'ya göre DevletMemuru statüsünde, genel idare hizmetleri sınıfında, mevzuat inceleme uzmanı kadrosunda ve hukuk uzmanı branşında görev yapan davacının avukatlık hizmetleri sınıfına geçirilmesi isteminin reddi işleminin iptali talebidir.

1602 sayılı Askeri Yüksek İdare Mahkemesi Kanununun 20 nci maddesinde Askeri Yüksek İdare Mahkemesinin görevleri hükme bağlanmıştır. Anılan hükme göre; "Askeri Yüksek İdare Mahkemesince Askeri olmayan makamlarca tesis edilmiş olsa bile, asker kişileri ilgilendiren ve askeri hizmete ilişkin idari işlem ve eylemlerden doğan uyuşmazlıkların ilk ve son derece mahkemesi olarak yargı denetimi yapar. Ancak, askerlik yükümlülüğünden doğan uyuşmazlıklarda; ilgilinin asker kişi olması şartı aranmaz." denilmiştir. Asker kişinin tanımının yapıldığı aynı hükmün 2 nci fikrası ise; Bu kanunun uygulanmasında asker kişiden maksat; Türk Silahlı Kuvvetlerinde görevli bulunan veya hizmetten ayrılmış olan Subay, askeri memur, astsubay, askeri öğrenci, uzman jandarma, uzman erbaş, sözleşmeli erbaş ve er, erbaş ve erler ile sivil memurlardır" hükmünü taşımaktadır.

1602 sayılı Kanunun 21 inci maddesinin ilk fikrasında; "20 nci maddede belirtilen kişileri ilgilendiren ve askeri hizmete ilişkin idari işlem ve eylemlerden dolayı; yetki, sebep, şekil, konu, maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından bahisle menfaatleri ihlal edilenler tarafından açılacak iptal davaları, aynı idari işlem ve eylemlerin haklarını ihlal etmesi halinde açılacak tam yargı davaları, doğrudan doğruya ve kesin olarak Askeri Yüksek İdari Mahkemesinde çözümlenir ve karar bağlanır" denilmektedir.

Anayasanın, Askeri Yüksek İdare Mahkemesi başlıklı 157 nci maddesinde yer alan göreve ilişkin hükümlerini yukarıda açıklandığı gibi benzer bir biçimde tekrarlayan Askeri Yüksek İdare Mahkemesi Kanununun 20 nci ve 21 inci maddelerine göre uyuşmazlık konusunun Askeri İdari Yargı yerinde görülebilmesi için; davanın konusunu teşkil eden işlem ve eylemin "asker kişiyi ilgilendirme ve askeri hizmete ilişkin olma" şartlarının bir arada gerçekleşmesi gerekmektedir.

"Asker kişiyi ilgilendirme" şartından davacının, hizmette veya görevden ayrılmış ve 1602 sayılı Kanunun 20 nci maddesinde sayılan asker kişilerden veya bu asker kişinin yakınlarından birisi olması gerektiği açıktır.

Diğer şart ise; davaya konu işlemin "askeri hizmete ilişkin" olmasıdır. Uyuşmazlık Mahkemesinin birçok kararında belirtildiği üzere idari işlemin veya eylemin, görevli yargı yerinin tespiti yönünden "askeri hizmete ilişkin" olup olmadığının saptanabilmesi için işlemin ve eylemin konusuna ve gerçekleştirilme tarzına bakılması gerekmektedir. Eğer idari işlem ve eylem askeri gereklere, askeri usul ve yönteme ve askeri hizmete göre tesis edilmiş ya da askeri hizmet görülürken veya askeri bir vazifenin ifası esnasında vuku bulmuş ise bu işlem ve eylemin askeri hizmete ilişkin bulunduğu kabul edilmelidir. Daha açık bir ifadeyle, işlemin ve eylemin "askeri hizmete ilişkin" olup olmadığının anlaşılabilmesi için, somut olayda, idarece ya da kamu görevlilerince, bir asker kişinin askeri yeterlik ve yetenekleri, tutum ve davranışları, askeri geçmişi, asker kişi olmaktan kaynaklanan hak ve ödevleri, askerlik hizmetinin amacı, askeri görev yerlerinin özellikleri, askeri kural, gerek ve gelenekler, askeri vazifeler ve hizmetler göz önünde tutularak hareket edilip edilmediği gözetilecek ve işlemin ya da eylemin "askeri hizmete ilişkin" olup olmadığının anlaşılması bu esaslar dahilinde mümkün olabilecektir.

657 sayılı Kanunun 36. maddesinin I. bendinde düzenlenen genel idare hizmetleri sınıfında yer alan davacının, aynı maddenin 5. bendinde düzenlenen avukatlık hizmetleri sınıfına geçmek istediği, talebinin konusu itibari ile 657 sayılı Kanunun 71. maddesi kapsamında görevde yükselme talebi olduğu anlaşılmış olup; davacının asker kişi olması nedeni ile konunun 657 sayılı Kanun gereğince çıkartılan Milli Savunma Bakanlığı, Genelkurmay Başkanlığı ve Kuvvet Komutanlıklarında Görevli Devlet Memurlarının Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliği Yönetmeliğinin 2. Bölümünün "Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliğine İlişkin Esaslar" başlıklı 5. maddesi kapsamında değerlendirilmesi gerektiği ve bu itibarla askeri görev yerlerinin özellikleri, askeri kural ve gerekler göz önünde tutularak tesis edilen dava konusu işlemin, askeri hizmete ilişkin olduğu kanaatine ulaşılmıştır.

Buradan hareketle dava konusu işlemin, asker kişinin askeri yeterlik ve yetenekleri, tutum ve davranışları, askeri geçmişi, asker kişi olmaktan kaynaklanan hak ve ödevleri, askerlik hizmetinin amacı, askeri görev yerlerinin özellikleri,

askeri kural gerek ve gelenekler göz önünde tutularak değerlendirilmesinde "askeri hizmete ilişkinlik " unsurunun gerçekleştiğinin kabulü gerekir.

Belirtilen durumlara göre ve olayda Anayasanın 157. ve 1602 sayılı Yasanın 20. maddelerinde öngörülen, idari işlemin asker kişiyi ilgilendirmesi ve askeri hizmete ilişkin bulunması koşulları birlikte gerçekleştiğinden; davanın görüm ve çözümü Askeri Yüksek İdare Mahkemesinin görevine girmektedir." şeklindeki gerekçesi ile davanın askeri idari yargı yerinde görülmesinin gerektiğini belirtilerek, 2247 sayılı Yasa'nın 10'uncu maddesi uyarınca, olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılmasına ve dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderilmesine karar vermiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE :

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Serdar ÖZGÜLDÜR'ün Başkanlığında, Üyeler: Ali ÇOLAK, Yusuf Ziyaattin CENİK, Alaittin Ali ÖĞÜŞ, Süleyman Hilmi AYDIN, Mehmet AKBULUT ve Yüksel DOĞAN'ın katılımlarıyla yapılan 28.09.2015 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME: Başvuru yazısı ve dava dosyası örneği üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi gereğince yapılan incelemeye göre, davalı Milli Savunma Bakanlığı vekilinin anılan Yasanın 10/2 maddesinde öngörülen yönteme uygun olarak yaptığı görev itirazının reddedilmesi ve 12/1. maddede belirtilen süre içinde başvuruda bulunması üzerine Askeri Yüksek İdare Mahkemesi Başsavcısı'nca, davalı Milli Savunma Bakanlığı bakımından 10.maddede öngörülen biçimde, olumlu görev uyuşmazlığı çıkarıldığı anlaşılmaktadır. Usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raportör-Hakim Birgül YİĞİT'in, davanın çözümünde Askeri Yüksek İdare Mahkemesi'nin görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Danıştay Savcısı Yakup BAL ve AYİM Savcısı Hüsnü ERCAN davada askeri idari yargı yerinin görevli olduğu yolundaki sözlü ve yazılı açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, 27.10.2008 tarihinde Kara Kuvvetleri İkmal Komutanlığı'nda 'Mevzuat İnceleme Uzmanı' olarak Genel İdare Hizmetler Sınıfında göreve başlayan davacının, hukuk fakültesi mezunu olması ve avukatlık ruhsatının bulunması nedenleri ile "avukat" unvanının dikkate alınarak sınıfının "Genel İdari Hizmetler Sınıfı" yerine "Avukatlık Hizmetleri Sınıfı" olarak değiştirilmesi talebinin, Milli Savunma Bakanlığı'nca cevap verilmek sureti ile reddine ilişkin işleminin iptaline karar verilmesi istemi ile açılmıştır.

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 'Tespit Edilen Sınıflar' başlıklı 36. Maddesinde; "Bu Kanuna tabi kurumlarda çalıştırılan memurların sınıfları aşağıda gösterilmiştir.

I-GENEL İDARE HİZMETLERİ SINIFI: Bu Kanunun kapsamına dahil kurumlarda yönetim, icra, büro ve benzeri hizmetleri gören ve bu Kanunla tespit edilen diğer sınıflara girmeyen memurlar Genel idare Hizmetleri sınıfını teşkil eder.

II-TEKNİK HİZMETLER SINIFI: Bu Kanunun kapsamına giren kurumlarda meslekleriyle ilgili görevleri fiilen ifa eden ve meri hükümlere göre yüksek mühendis, mühendis, yüksek mimar, mimar, jeolog, hidrojeolog, hidrolog, jeofizikçi, fizikçi, kimyager, matematikçi, istatikçi, yöneylemci (Hareket araştırmacısı), matematiksel iktisatçı, ekonomici ve benzeri ile teknik öğretmen okullarından mezun olup da, öğretmenlik mesleği dışında teknik hizmetlerde çalışanlar, Mimarlık ve Mühendislik Fakültesi veya bölümlerinden mezun şehir plancısı, yüksek şehir plancısı, yüksek Bölge Plancısı, 3437 ve 09/05/1969 tarih 1177 sayılı Kanunlara göre tütün eksperi yetiştirilenler ile müskirat ve çay eksperleri, fen memuru, yüksek tekniker, tekniker teknisyen ve emsali teknik unvanlara sahip olup, en az orta derecede mesleki tahsil görmüş bulunanlar, Teknik Hizmetler sınıfını teşkil eder.

III-SAĞLIK HİZMETLERİ VE YARDIMCI SAĞLIK HİZMETLERİ SINIFI: Bu sınıf, sağlık hizmetlerinde (Hayvan sağlığı dahil) mesleki eğitim görerek yetişmiş olan tabip, diş tabibi, eczacı, veteriner hekim gibi memurlar ile bu hizmet sahasında çalışan yüksek öğrenim görmüş fizikoterapist, tıp teknoloğu, ebe, hemşire, sağlık memuru, sosyal hizmetler mütehassısı, biyolog, pisikolog, diyetçi, sağlık mühendisi, sağlık fizikçisi, sağlık idarecisi ile ebe ve hemşire, hemşire yardımcısı, (Fizik tedavi, laboratuvar, eczacı, diş anestezi, röntgen teknisyenleri ve yardımcıları, çevre sağlığı ve toplum sağlığı teknisyeni dahil) sağlık savaş memuru, hayvan sağlık memuru ve benzeri sağlık personelini kapsar.

(Ek paragraf: 10/07/2003 - 4924 S.K./11. md.) Bu sınıfa dahil personel tarafından yerine getirilmesi gereken hizmetler, lüzumu halinde bedeli döner sermaye gelirlerinden ödenmek kaydıyla, Bakanlıkça tespit edilecek esas ve usullere göre hizmet satın alınması yoluyla gördürülebilir.

IV-EĞİTİM VE ÖĞRETİM HİZMETLERİ SINIFI: Bu sınıf, bu Kanun kapsamına giren kurumlarda eğitim ve öğretim vazifesiyle görevlendirilen öğretmenleri kapsar.

V-AVUKATLIK HİZMETLERİ SINIFI: Avukatlık hizmetleri sınıfı, Özel kanunlarına göre avukatlık ruhsatına sahip, baroya kayıtlı ve kurumlarını yargı mercilerinde temsil yetkisini haiz olan memurları kapsar.

VI-DİN HİZMETLERİ SINIFI: Din hizmetleri sınıfı, özel kanunlarına göre çeşitli derecelerde dini eğitim görmüş olan ve dini görev yapan memurları kapsar.

VII-EMNİYET HİZMETLERİ SINIFI: Bu sınıf, özel kanunlarına göre (Ek ibare: 08/05/2007 - 5757 S.K/md.3) çarşı ve mahalle bekçisi, polis, komiser muavini, komiser, başkomiser emniyet müfettişi, polis müfettişi, emniyet amiri ve emniyet müdürü ve emniyet müdürü sıfatını kazanmış emniyet mensubu memurları kapsar.

VIII-YARDIMCI HİZMETLER SINIFI: Yardımcı hizmetler sınıfı, kurumlarda her türlü yazı ve dosya dağıtmak ve toplamak, müracaat sahiplerini karşılamak ve yol göstermek; hizmet yerlerini temizleme, aydınlatma ve ısıtma işlerinde çalışmak veya basit iklim rasatlarını yapmak; ilaçlama yapmak veya yaptırmak veya tedavi kurumlarında hastaların ve hastanelerin temizliği ve basit bakımı ile ilgili hizmetleri yapmak veya kurumlarda koruma ve muhafaza hizmetleri gibi anahizmetlere yardımcı mahiyetteki görevlerde her kurumun özel bünyesine göre ve yine bu mahiyette olmak üzere ihdasına lüzum gördüğü yardımcı hizmetleri ifa ile görevli bulunanlardan 4 üncü maddenin (D) bendinde tanımlananların dışında kalanları kapsar.

(Ek: 28/03/1988 - KHK - 318/1 md.) Bu sınıfa dahil personel tarafından yerine getirilmesi gereken hizmetlerden

hizmet yerlerinin ve tedavi kurumlarının temizlenmesi, tesisatın bakım ve işletilmesi ve benzeri nitelikteki hizmetlerin üçüncü şahıslara ihale yoluyla gördürülmesi mümkündür.

Ek fıkra:18/05/1994 - KHK - 527/1 md.; Mülga fıkra: 28/02/1995 - 4081/3 md.)

IX-MÜLKİ İDARE AMİRLİĞİ HİZMETLERİ SINIFI: Bu sınıf, valiler ve kaymakamlar ile bu sıfatları kazanmış olup İçişleri Bakanlığı merkez ve iller kuruluşunda çalışanları ve maiyet memurlarını kapsar.

X-MİLLİ İSTİHBARAT HİZMETLERİ SINIFI Bu sınıf, Milli İstihbarat Teşkilatı kadrolarında veya bu teşkilat emrinde çalıştırılanlardan özel kanunlarında gösterilen veya Başbakanlıkça tespit edilen görevleri ifa edenleri kapsar." şeklindeki düzenleme ile devlet memurluğunun 10 sınıfa ayrıldığı, davacının içinde bulunduğu sınıfın maddenin 1.bendinde düzenlenen "Genel İdari Hizmetler" sınıfı olduğu, geçmek istediği sınıfı ise maddenin 5.bendinde düzenlenen "Avukatlık Hizmetleri Sınıfı" olduğu anlaşılmıştır.

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 'Bir Sınıftan Başka Sınıfa Geçme' başlıklı 71. Maddesinde; "(Değişik madde: 30/05/1974 - KHK/12; Aynen kabul: 15/05/1975 - 1897/1 md.)

(Değişik fıkra: 29/11/1984 - KHK 243/12 md.) Memurların eşit dereceler arasında veya derece yükselmesi suretiyle sınıf değiştirmeleri caizdir. Bu şekilde sınıf değiştireceklerin geçecekleri sınıf ve görev için bu Kanunda veya kuruluş kanunlarında belirtilen niteliklere sahip olmaları şarttır. Bu durumda sınıfları değişenlerin eski sınıflarının derecesinde elde ettikleri kademelerde geçirdikleri süreler yeni sınıflardaki derecelerinde dikkate alınır.

Kurumlar, memurlarını meslekleri ile ilgili sınıftan genel idare hizmetleri sınıfına veya genel idare hizmetleri sınıfından meslekleri ile ilgili sınıfa, görev ve unvan eşitliği gözetmeden kazanılmış hak aylık dereceleriyle atayabilirler.

Eski sınıflarında, görev alacakları yeni sınıfa göre memurluğa daha yüksek bir derece ve kademeden başlamış olup da sınıf değiştirenlerin yeni görevlerindeki ilk ilerleme süreleri eski sınıflarında kazandıkları derece ve kademelere tekabül eden süre kadar uzatılır ve bu süre tamamlanıncaya kadar kendilerine sınıf değiştirmeleri sırasında bulundukları derecede kademe ilerlemesi verilmez." şeklindeki belirleme ile devlet memurlarının eşit dereceler arasında veya sınava girmek sureti ile sınıf değiştirmesinin mümkün olduğu, kurumların genel idare hizmetleri sınıfındaki bir memuru mesleki bir sınıfa veya mesleki sınıftaki bir memuru genel idare hizmetleri sınıfına atayabilecekleri düzenlenmiştir.

Milli Savunma Bakanlığı, Genelkurmay Başkanlığı ve Kuvvet Komutanlıklarında Görevli Devlet Memurlarının Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliği Yönetmeliği 21.03.2014, 12.11.2014 ve 12.06.2015 tarihlerinde 4 kez değişiklik görmüşse de dava konusu işleme ilişkin esas değişiklik 21.03.2014 tarihli resmi gazetede yayınlanan değişiklikle gerçekleşmiştir. Söz konusu yönetmeliğin 5. Maddesini değiştiren 3. Maddesinde; "Bu Yönetmelik kapsamındaki unvan değişikliğine tabi kadrolar aşağıda belirtilmiştir: a) Arkeolog, arşivci, avukat, bilgisayar programcısı, biyolog, coğrafyacı, çocuk eğitim uzmanı, çocuk gelişim uzmanı, çocuk sağlığı ve eğitimcisi, desinatör, dil bilimci, diş tabibi, diyetisyen, ebe, eczacı, fizikçi, fizyoterapist, fotoğrafçı, genetikçi, grafiker, hemşire, imam- gassal, istatistikçi, jeolog, kamera operatörü, kameraman, kaptan, kartoğraf, kaynakçı, kimyager, kütüphaneci, laborant, matbaacı, marangoz, matematikçi, mikrobiyoloji uzmanı, mimar, mobilya döşemeci, mühendis, mürettip, mütercim, müze rehberi, müzisyen, odiyolog-odiyometrist, öğretmen, peyzaj mimarı, psikolog, sağlık idarecisi, sağlık teknikeri, sağlık teknisyeni, sanat tarihi uzmanı, sistem analiz uzmanı, sosyal hizmet uzmanı, sosyal çalışmacı, sosyolog, şehir plancısı, tarihçi, tekniker, teknik ressam, teknisyen, tercüman, tıbbi sekreter, veteriner." denilmek sureti ile avukatlık sınıfına unvan değişikliği sureti ile geçişin mümkün olduğu, aynı yönetmeliğin 7. Maddesini değiştiren 5. Maddesinde ise " Arkeolog, arşivci, avukat, biyolog, coğrafyacı, çocuk sağlığı ve eğitimcisi, çözümleyici, diş tabibi, diyetisyen, eczacı, fizikçi, fizyoterapist, genetikçi, istatistikçi, jeolog, kaptan, kimyager, kütüphaneci, matematikçi, mimar, mühendis, mütercim, müze rehberi, odiyolog, peyzaj mimarı, psikolog, sağlık idarecisi, sosyolog, sosyal çalışmacı, şehir plancısı, tarihçi, tercüman ve veteriner olarak görev yapan personelin müdür, yazı işleri müdürü, müdür yardımcısı, yazı işleri müdür yardımcısı kadrolarına görevde yükselme suretiyle yapılacak atamalarında, uzman olarak çalışmış olma şartı aranmaz. Ancak, müdür, yazı işleri müdürü, müdür yardımcısı, yazı işleri müdür yardımcısı kadroları için aranılan uzmanlık görev süresi kadar bu fıkrada sayılan unvanlarda çalışmış olma şartı aranır." denilmek sureti ile avukat unvanı ile istihdam edilebilmek için daha önce uzman sıfatı ile çalışmış olma şartının aranmayacağı belirtilmiştir.

Anayasa'nın 157. maddesinde, Askeri Yüksek İdare Mahkemesi'nin, askeri olmayan makamlarca tesis edilmiş olsa bile, asker kişileri ilgilendiren ve askeri hizmete ilişkin idari işlem ve eylemlerden doğan uyuşmazlıkların yargı denetimini yapan ilk ve son derece mahkemesi olduğu; ancak, askerlik yükümlülüğünden doğan uyuşmazlıklarda ilgilinin asker kişi olması şartının aranmayacağı belirtilmiş; 1602 sayılı Askeri Yüksek İdare Mahkemesi Kanunu'nun 25.12.1981 tarih ve 2568 sayılı Yasa ile değişik 20. maddesinin birinci fıkrasında, "Askeri Yüksek İdare Mahkemesi Türk Milleti adına; askeri olmayan makamlarca tesis edilmiş olsa bile, asker kişileri ilgilendiren ve askeri hizmete ilişkin idari işlem ve eylemlerden doğan uyuşmazlıkların ilk ve son derece mahkemesi olarak yargı denetimini ve diğer kanunlarda gösterilen, görevleri yapar. Ancak, askerlik yükümlülüğünden doğan uyuşmazlıklarda; ilgilinin asker kişi olması şartı aranmaz" denilmiştir.

Buna göre, Askeri Yüksek İdare Mahkemesi'nin bir davaya bakabilmesi için dava konusu idari işlem veya eylemin "asker kişiyi ilgilendirmesi" ve "askeri hizmete ilişkin bulunması" koşullarının birlikte gerçekleşmesi gerekmektedir.

1602 sayılı Yasa'nın değişik 20. maddesinde, Türk Silahlı Kuvvetlerinde görevli bulunan veya hizmetten ayrılmış olan subay, askeri memur, astsubay, askeri öğrenci, uzman çavuş, uzman jandarma çavuş, erbaş ve erler ile sivil memurlar asker kişi sayılmaktadır.

Davacının 1602 sayılı Yasa'nın 20. maddesinde sayılan asker kişilerden olduğu ve bu nedenle dava konusu eylemin asker kişiyi ilgilendirdiği tartışmasızdır.

Dava konusu işlemin askeri hizmete ilişkin olup olmadığına gelince:

İdari işlemin, görevli yargı yerinin tespiti yönünden "askeri hizmete ilişkin" olup olmadığının saptanabilmesi için işlemin konusuna bakılması gerekmektedir. Eğer idari işlem askeri gereklere, askeri usul ve yönteme ve askeri hizmete

göre tesis edilmiş ise, bu işlemin askeri hizmete ilişkin olduğu kabul edilmelidir. Daha açık bir ifadeyle, askeri hizmete ilişkin idari işlemler; idarenin bir asker kişinin askeri yeterlik ve yeteneklerinin, tutum ve davranışlarının, askeri geçmişinin, asker kişi olmaktan kaynaklanan hak ve ödevlerinin; askerlik hizmetinin amacı, askeri görev yerlerinin özellikleri, askeri kural ve gerekler göz önünde tutularak değerlendirilmesi sonucunda tesis edilen işlemlerdir. İşlem, askeri olmayan bir makam tarafından tesis edilmiş olsa bile durum değişmemekte menfaati ihlal edilen asker kişinin açtığı davanın Askeri Yüksek İdare Mahkemesi'nde görülmesi gerekmektedir.

Dosya kapsamında yapılan inceleme neticesinde; davacının 27.10.2008 tarihinde Kara Kuvvetleri İkmal Komutanlığı'nda 'Mevzuat İnceleme Uzmanı' olarak Genel İdare Hizmetler Sınıfında göreve başladığı, hukuk fakültesi mezunu olmasını ve avukatlık ruhsatının bulunmasını gerekçe göstererek sınıfının "Genel İdari Hizmetler Sınıfı" yerine "Avukatlık Hizmetleri Sınıfı" olarak değiştirilmesini talep ettiği ancak 31.03.2014 tarihli bu talebinin, Milli Savunma Bakanlığı'nca cevap verilemek sureti ile zimnen reddedildiği ve davacının bu işlemin iptali istemi ile dava açtığı anlaşılmıştır.

Tüm bu tespitler ve yukarıda ayrıntısı ile açıklanan yasal mevzuat hükümleri hep birlikte değerlendirildiğinde; 657 sayılı Kanunu'nun 36. maddesinin 1. bendinde düzenlenen genel idari hizmetler sınıfında yer alan davacının, aynı maddenin 5. bendinde düzenlenen avukatlık hizmetleri sınıfına geçmek istediği, talebinin konusu itibari ile 657 sayılı Yasa'nın 71. maddesi kapsamında görevde yükselme talebi olduğu anlaşılmış olup; davacının asker kişi olması nedeni ile konunun 657 sayılı Kanun gereğince çıkartılan Milli Savunma Bakanlığı, Genelkurmay Başkanlığı ve Kuvvet Komutanlıklarında Görevli Devlet Memurlarının Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliği Yönetmeliği'nin 2. Bölümünün 'Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliğine İlişkin Esaslar' başlıklı 5. maddesi ve 'Görevde yükselme ve unvan değişikliği suretiyle atanacaklarda aranacak özel şartlar' başlıklı 7. Maddesi kapsamında değerlendirilmesi gerektiği ve bu itibarla askeri görev yerlerinin özellikleri, askeri kural ve gerekler göz önünde tutularak tesis edilen iptal istemine konu işlemin, askeri hizmete ilişkin olduğu kanaatine ulaşılmıştır.

Buradan hareketle dava konusu eylemin, asker kişinin askeri yeterlik ve yetenekleri, icra ettiği askeri görevler kapsamındaki tutum ve davranışları, askeri geçmişi, asker kişi olmaktan kaynaklanan hak ve yükümlülükleri, askeri hizmetten kaynaklanan durumları, askeri görevlerin icra ediliş biçimleri, askeri kural ve gerekleri göz önünde tutularak değerlendirilmesinde "askeri hizmete" ilişkinlik unsurunun gerçekleştiğinin kabulü gerekir.

Belirtilen durumlara göre ve olayda Anayasa'nın 157. ve 1602 sayılı Yasa'nın 20. maddelerinde öngörülen, idari eylemin asker kişiyi ilgilendirmesi ve askeri hizmete ilişkin bulunması koşulları birlikte gerçekleştiğinden, davanın görüm ve çözümü Askeri Yüksek İdare Mahkemesi'nin görevine girmektedir.

Açıklanan nedenlerle, Askeri Yüksek İdare Mahkemesi Başsavcısı'nın başvurusunun kabulü ile Davalı Milli Savunma Bakanlığı vekilinin görev itirazının reddine ilişkin Ankara 4. İdare Mahkemesi'nin 29.04.2015 gün ve 2014/1429 Esas sayılı kararının kaldırılması gerekmiştir.

S O N U Ç :Davanın çözümünde ASKERİ YÜKSEK İDARE MAHKEMESİ'NİN görevli olduğuna, bu nedenle AYİM Başsavcısı'nın başvurusunun kabulü ile, davalı Milli Savunma Bakanlığı vekilinin görev itirazının Ankara 4.İdare Mahkemesi'nce reddine ilişkin 29.04.2015 gün ve 2014/1429 Esas sayılı GÖREVLİLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 28.09.2015 gününde OYBİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Serdar	Ali	Yusuf Ziyaattin	Alaittin Ali
ÖZGÜLDÜR	ÇOLAK	CENİK	ÖĞÜŞ

Üye	Üye	Üye
Süleyman Hilmi	Mehmet	Yüksel
AYDIN	AKBULUT	DOĞAN